28 Δεκεμβρίου 2014

Τα χειρόγραφα ενός ερημίτη

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Ορθόδοξη πίστη

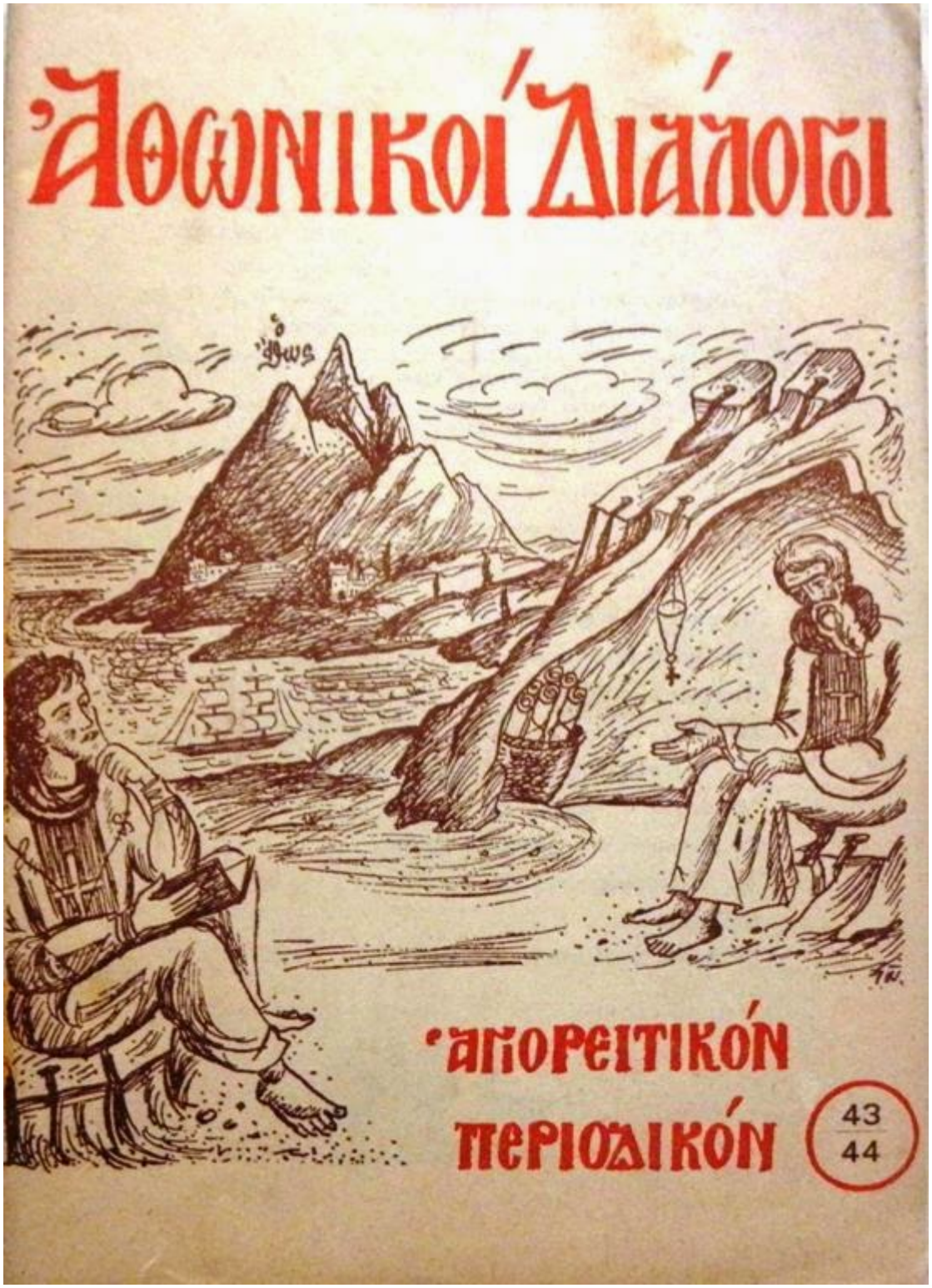

Θεοκλήτου Μοναχού Διονυσιάτου

Ύστερα από εικοσιπέντε χρόνια, η χάρις του Θεού μου θύμισε κάποια κιτρινισμένα και λίγο εφθαρμένα χειρόγραφα ενός ερημίτη, που κινδύνευσαν να γίνουν σητόβρωτα από την αμέλειά μου σε μια άκρη του κελλιού μου. Πρόκειται, κατά την ταπεινή μου γνώμη, για τις αξιόλογες και οσιακές εμπειρίες ενός ησυχαστού, που εκοιμήθη εν Κυρίω κατά τη δεύτερη δεκαετηρίδα του αιώνος που διανύουμε *(ενν. τον 20^{ο} αιώνα)*, όπως τουλάχιστον υπολογίζω. Γιατί τα χειρόγραφα αυτά μου παρέδωσε ένας φίλος μου Γέρων Μοναχός προ τριανταπέντε χρόνια για να τα φυλάξω και να τα χρησιμοποιήσω όπως νόμιζα καλύτερα.

Πράγματι, αφού τα διάβασα κατά την νεότητά μου, τόσο με εντυπωσίασαν –βέβαια με τα κριτήρια του τότε αρχαρίου στη μοναχική ζωή– που όταν αργότερα ο Κύριος επέτρεψε να γραφή με το χέρι μου το βιβλίο «Μεταξύ ουρανού και γης», θυμήθηκα τα χειρόγραφα του ερημίτη. Επειδή το βιβλίο αυτό εγράφετο με απολογητικό σκοπό για τον Μοναχισμόν, χρησιμοποίησα όχι μόνον μερικά βιογραφικά στοιχεία του ερημίτη, όπως μου τα μετέδωσεν ο φίλος μου Γέρων Μοναχός, αλλά και μία-δύο σελίδες των χειρογράφων του, που είχαν σχέση με την απόφασή του να γίνη Μοναχός.

Παρ’ ότι το «Μεταξύ ουρανού και γης» κυκλοφορεί ήδη σε Τρίτη έκδοση, πολλοί αναγνώσται των Α.Δ. ασφαλώς δεν θα το διάβασαν. Γι’ αυτό αντιγράφω 2 – 3 αποσπάσματα από τον βίο του αγίου εκείνου ερημίτη, που είναι στις σελίδες 181-197, του βιβλίου, για να συνεχίσω ύστερα τον λόγο περί των χειρογράφων, τα οποία αποτελούν το θέμα του άρθρου αυτού.

«… Ο Ερημίτης Νικόδημος έζησε πεντήκοντα συναπτά έτη εις μιαν «αετοφωληάν», εις τα Ασκητήρια της νοτιοανατολικής ακρωρείας του Άθωνος… Εις όλον αυτό το διάστημα έβλεπε τον ήλιον, που εφώτιζε το ηρωικόν και όσιον γήρας του,… να διαγράφη την αυτήν ευεργετικήν τροχιάν του «επί δικαίους και αδίκους». … Εις ποίαν μακαριότηταν έπλεεν!… Ησθάνετο ότι ήδη ευρίσκετο εις τον προθάλαμον της αιωνίου χαράς… Ο Ερημίτης φίλος μου Νικόδημος ήτο έως εβδομήκοντα ετών. Σεβασμία μορφή, φωτιζομένη από τας ιεράς ανταυγείας της κεκαθαρμένης εν Χριστώ ψυχής του… Συνήθιζε, πάντοτε να σιωπά… Όταν όμως μου ωμιλούσε αργά και με πολύ βάθος, κυριολεκτικώς με ηχμαλώτιζε. Το πρόσωπόν του εξέπεμπε συνήθως μίαν απροσδιόριστον λάμψιν και φαντασία μου με μετέφερεν ασυναισθήτως εις το Θαβώριον Όρος. Θεέ μου, τι απερίγραπτος άνθρωπος ήτο ο γέρων αυτός Ασκητής! Η μακρά και λευκή ως χιών κόμη του επλαισίωνε με αφελή αισθητικήν την οσίαν μορφήν του και ηπλούτο επί των ώμων του εις χονδρούς ελικοειδείς βοστρύχους… Και, παρ’ όλην την ερημιτικήν του απλότητα, είχεν εν

τω συνόλω του την μεγαλοπρέπειαν Ρωμαίου Συγκλητικού και συνεδύαζε την μερημένην αυστηρότητα Έλληνος φιλοσόφου με την ελκυστικήν γλυκύτητα αγίου της Θηβαΐδος του τετάρτου αιώνος.

... Είχεν εμβαθύνει εις το πνεύμα των Πατέρων... και εγνώριζε με σαφήνειαν τους αρχαίους Έλληνας συγγραφείς... Κυρίως όμως τας «σκιάς», ως απεκάλει την φιλοσοφίαν, τας διέλυεν εις την βαθείαν καρδίαν του το φως που εξέπεμπεν ο Πανάγιος Σταυρός του Κυρίου. Η αγάπη εξετόπιζε την σκέψιν. «Συνεσταύρωμαι»... μου έλεγε πολλάκις. Ο γέρων ανέπνεεν «Ιησούν Χριστόν και τούτον εσταυρωμένον». Ω, ο Σταυρός! Δια τον φίλον μου Ερημίτην, ήτο ο μοναδικός έρως...».

«... «Τέκνον εν Κυρίω Θεόληπτε. Ο Κύριος με καλεί. Χαίρω διότι μεταβαίνω προς το ανέσπερον φως... Ελθέ το ταχύτερον, ίσως με προλάβης. Αν όχι, σε ασπάζομαι εν φιλήματι αγίω και σοι καταλείπω την βιβλιοθήκην μου, τα χειρόγραφά μου και την αυτοβιογραφίαν μου. Χαίρε, και μνημόνευε τους τύπους των ήλων μου». Ο Ερημίτης φίλος σου Νικόδημος».

– «... Πως αισθάνεσθε; ηρώτησα πλησίον εις το ους του. Εμειδίασεν. Αργώς και βαθέως, μόλις ακουόμενος, απεκρίθη: Πορεύομαι. «Ουδείς γαρ ημών εαυτώ ζη και ουδείς εαυτώ αποθνήσκει• εάν τε γαρ ζώμεν, τω Κυρίω ζώμεν• εάν τε αποθνήσκωμεν, τω Κυρίω αποθνήσκομεν• εάν τε ουν ζώμεν, εάν τε αποθνήσκωμεν, του Κυρίου εσμέν». Συ, φύλαττε την παρακαταθήκην, την αγάπην... Και εσιώπησε. Και μετ' ολίγον: Την αγάπην, αδελφέ... Και πάλιν εσιώπησε...

Αίφνης, το πρόσωπον του Ερημίτου εφωτίσθη. Ήνοιξε τους οφθαλμούς, εκίνησε την κεφαλήν εις χαιρετισμόν και, ελθέ, αμήν, ψελλίσας, αφήκε την τελευταίαν πνοήν, την αγίαν του ψυχήν...»

«... Διανυκτερεύσαμεν προσευχόμενοι επί του νεκρού, και την επομένην εψάλαμεν την νεκρώσιμον ακολουθίαν των Μοναχών, κηδεύσαντες το άγιον λείψανον του ήρωος τούτου της Πίστεως, με πολλήν και απέριττον τιμήν... Ανταλλάξαμεν ολίγες σκέψεις, και μετά δύο ώρας έλαβον την «Διαθήκην», 4-5 βιβλία της εκλογής μου, δίπλωσα τα κάπως ογκώδη χειρόγραφα και την αυτοβιογραφίαν του εν μακαριστοίς φίλου μου Νικοδήμου και εχαιρέτησα, επιστρέφων εις την ιεράν Μονήν μας...».

Μέχρι του σημείου αυτού κατεχωρίσθηκαν μερικά από τα βιογραφικά στοιχεία, που ευρίσκονται στην βιογραφία του οσίου ερημίτη, που την συνέχισε ο Γέρων Μοναχός, ο οποίος μου ενεπιστεύθη τα χειρόγραφα.

Όπως ήδη έγραψα πρόκειται για οσιακές αξιόλογες εμπειρίες μιας ψυχής

αγνισμένης στην ησυχία και στην κάμινο της αδιαλείπτου προσευχής, αφού πέρασε όλα τα στάδια της ασκητικής αγωγής, την υπακοή, την ταπείνωση και την αγάπη.

Από τα χειρόγραφα προκύπτει, ότι ο ερημίτης Νικόδημος ήτο άνθρωπος με πολλές γνώσεις, με θεολογικά ενδιαφέροντα και η πλατειά του αγάπη αγκάλιαζε όχι μόνον ολόκληρο το Έθνος, αλλά και τον κόσμο. Σε επαφή με πολύ κόσμο δεν φαίνεται να ευρίσκετο, ενώ προσευχότανε με πόνο και αγάπη «υπέρ πάσης ψυχής».

Συνεχίζεται

Δημοσιεύτηκε στο Αγιορειτικό περιοδικό

ΑΘΩΝΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

τεύχ. 43-44, Δεκ.-Ιανουάριος 1977, σελ. 27-29

Μεταφορά στο διαδίκτυο: ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΕΣ ΜΝΗΜΕΣ